

Byfornyelsesprogram

Mit Marstal

En levende by

ÆRØ
KOMMUNE

Maj 2026

Byfornyelse er en indsats, hvor kommunen omdanner et område, der trænger til et "løft".

Målet er at sætte gang i udviklingen, dels for at fastholde borgere og erhvervslivet i byen, dels for at tiltrække endnu flere tilflyttere og private investeringer.

Kommunen har ansvaret for byfornyelsen, men i tæt dialog med lokalområdet.

Indhold

Intro

Potentialer og udfordringer

Lokal forankring

Vision

Indsatser

1: Vores mødesteder

2: Et fælles løft til gågaden

3: By og havn bindes sammen

Samlet budget og handleplan

Alt det løse

Intro

I 2021 udarbejdede Ærø Kommune helhedsplanen MitMarstal. Det skete med en bred inddragelse af Marstals borgere og lokale aktører. Der blev holdt borgermøder, og borgergrupper arbejdede med at udvikle projektideer. Sidst i forløbet blev 3 af projekterne udvalgt ved afstemning, og støttet økonomisk med 500.000 kr. Som afslutning på hele processen blev Marstal Lokalråd stiftet.

Helhedsplanen rummer en samlet visions- og strategiplan for Marstal, og er en retningsgiver i den fremtidige udvikling af byen. Kommunalbestyrelsen besluttede i 2025 at iværksætte en byfornyelsesproces med fokus på Marstal bymidte. Byfornyelsesprogrammet skal tage udgangspunkt i helhedsplanen.

Byfornyelsesprogrammet tager udgangspunkt i analyserne af Marstals identitet og byens potentialer og udfordringer som er udfoldet i helhedsplanen, og skal ses som en måde at få helhedsplanen til at afspejle sig i bybilledet. For at sikre indsatsområderne og indsatserne er forankret i lokalsamfundet, er byfornyelsesprogrammet lavet i tæt samarbejde med en følgegruppe bestående af lokale aktører.

Følgegruppen arrangerede en byvandring lørdag den 13. september 2025, hvor borgere på Ærø kunne komme med på tur i Marstal. Byvandringen startede i den nordlige del Kirkestræde og gik igennem gågaden, og ned til havnen, for til sidst at slutte ved Marstal Torv. Undervejs var der stoppesteder, hvor følgegruppens aktører fortalte om de konkrete tiltag, som kan igangsættes med byfornyelsesprogrammet.

Fra den 18. december 2025 til den 12. februar 2026 har byfornyelsesprogrammet været i offentlig høring. I perioden blev der afholdt et borgermøde i Marstal, hvor følgegruppen præsenterede byfornyelsesprogrammet for alle interesserede, og der var mulighed for spørgsmål.

Byfornyelsesprogrammet overordnede formål er at sikre et levende Marstal, og med udgangspunkt i tre indsatsområder vil det sætte retningen for udviklingen i Marstal frem mod 2031.

Byfornyelsesprogrammet er godkendt af kommunalbestyrelsen den 20. maj 2026, og vil de næste 5 år danne rammen for udviklingen af Marstal.

Potentialer og udfordringer

Fra både borgere og politisk side ser man frem til, at planerne for MitMarstal bliver ført ud i virkeligheden.

Marstal by er uløseligt knyttet til havet og søfarten, som i mange århundreder har drevet udviklingen. Byen har stærke maritime rødder, og når udfordringer opstår, løses de oftest på bedste vis af Marstallerne selv. Marstal rummer mange driftige mennesker, og har som lokalsamfund en evne til at præstere på et højt niveau, når man tager byens størrelse i betragtning. Især bymidten og havnen træder frem som særligt vigtige for området. Det er centrale steder som indrammer byens historie, og som man ønsker at bevare og udvikle til fremtiden. Byen er Ærø's største med 2077 indbyggere og et aktivt handels- og erhvervsliv. Der er en stor innovativ kraft, godt eksemplificeret i Motorfabrikken, og øens største uddannelsesinstitution, Marstal Navigations-skole, er placeret her. Desuden er Marstal kendt for sin store havn, de mange besøgende – gæster, turister og ikke mindst lystsejlere.

Fra handelssted til mødested

Marstal har dog, som resten af Ærø, igennem mange år haft et faldende befolkningstal. Færre mennesker bor helårligt på Ærø, med færre antal butikker og erhverv til følge. Samtidigt har en stigende internethandel gjort at mere og mere omsætning er flyttet væk fra de fysiske butikker. Der sker således et skift væk fra at bymidten fungerer som handelssted, og over til i langt højere grad at fungere som et "mødested". Denne udvikling skal favnes og ses som et potentiale for udvikling.

Ses bymidtensom byens mødested, er der potentiale for at skabe mere liv og aktivitet i gågaden og hele Kirkestræde. Marstal Torv er allerede indenfor de seneste år omdannet fra parkeringsplads til grønt område med bænke og blomster.

Skabes der et borgernes hus i Torvecentret, så forenings- og kulturaktivitet kan trives, vil det spille positivt sammen med aktiviteterne i Ærø's svømmehal, Marstal Bibliotek og torvepladsen. Med en opgradering af parkeringsarealet på Kirkestræde 26A vil det gøre at flere mennesker kan starte deres besøg fra den sydlige ende af gågaden.

Marstals to centrummer

Marstal har to centrummer – havnen og bymidten. Stederne har hvert sit udtryk, kendetegn og funktion i byrummet. Sådan skal det også være i fremtiden. Der er dog den udfordring at Havnegade skaber en form for barriere idet den deler de to områder. Der er således et stort potentiale i at skabe en bedre og mere intuitiv forbindelse mellem de to områder. Ved at gøre det nemmere for gæster og turister at finde vej fra havnen til bymidten og omvendt, vil det give øget liv og aktivitet begge steder.

Marstal er en by med havet i hjertet.
Det maritime bymiljø afspejler byens og
marstallernes historie.

Marstal ligger på den østlige spids af Ærø
og med færgeafgang direkte til Rudkøbing
på Langeland.

I dag bor over 2.000 ærøboer i Marstal,
hvilket gør byen til den største på Ærø.

Lokal forankring

Lokal forankring

Borgere, foreninger og erhvervsliv skal inddrages i byfornyelsen, så de kan være med til at sikre, at vi sætter gang i de indsatser, som giver værdi for dem. Inddragelsen sikrer, at der skabes et ejerskab for udviklingen af byen. Dette ejerskab er en forudsætning for byfornyelsesarbejdet.

Helhedsplanen MitMarstal indeholder en lang række anbefalinger for hvor og hvad den fremtidige fysiske udvikling i Marstal bør være. Da den blev udarbejdet, skete det med stor inddragelse af borgerne og lokale aktører i Marstal. Derfor giver det god mening, at byfornyelsesprogrammet, helt naturligt, tager afsæt i helhedsplanen.

Lokal følgegruppe

I forbindelse med byfornyelsen i Marstal er der blevet dannet en lokal følgegruppe bestående af repræsentanter for Marstal Lokalråd, Marstal Handelsforening, Foreningen Snorren, Torvegruppen og Turist- og Erhvervsforeningen. Følgegruppen er blevet understøttet af kommunale medarbejdere. Følgegruppen er kommet med ideer til konkrete mål og indsatser, og foreslået hvilke indsatser, der bør udvælges. Følgegruppen har i alt holdt tre møder.

Et opstartsmødet klædte medlemmerne i følgegruppen på til at hente input i deres bagland og i deres foreninger. Disse input blev diskuteret på en workshop, hvis formål var at finde frem til de centrale målsætninger og indsatser som skulle igangsættes. Til sidst har følgegruppen diskuteret og kvalificeret udkastet til byfornyelsesprogrammet.

Følgegruppen har arbejdet aktivt i udformningen af programmet og været med til at diskutere og kvalificere byfornyelsesprogrammet. De har ageret ambassadører for deres by og været med til at sikre, at flere borgere og lokale aktører er blevet inddraget. Følgegruppen har sammen med Ærø Kommune afholdt en byvandring den 13. september 2025 og et borgermøde den 27. januar 2026, hvor interesserede borgere hørte om de indsatser, som ligger i byfornyelsesprogrammet, og fik mulighed for at stille spørgsmål og komme med input.

I perioden fra den 18. december 2025 til den 12. februar 2026 har byfornyelsesprogrammet været i offentlig høring.

MitMarstal (2021) er Marstals helhedsplan, der bygger på byens særlige kulturarv og input fra marstallere.

Planen fokuserer på fire strategier: Styrkelse af bykernen, udvikling af havnen, maritim innovation og helårsturisme.

Målet er at bevare det autentiske Marstal og samtidig skabe vækst, sammenhæng og et levende lokalmiljø.

Vision:

Et levende Marstal

Marstal skal være en by fyldt med liv. Et sted hvor handel, historie og søfart mødes i et fælles byrum. Åbent, grønt og aktivt hele året. Bymidten skal være et sted med stærkt lokalt engagement, fællesskaber og plads til både hverdagsliv og nye idéer.

Med afsæt i helhedsplanen MitMarstal, og i tæt samarbejde med byens borgere vil byfornyelsesprogrammet styrke fællesskaberne og handelslivet, skabe attraktive funktioner og byrum og bevare de historiske kvaliteter. Forbindelserne mellem havn og by skal være tydelige, og gennem fællesskab og fornyelse skal Marstal være det sted, man har lyst til at bo, besøge og engagere sig i – året rundt.

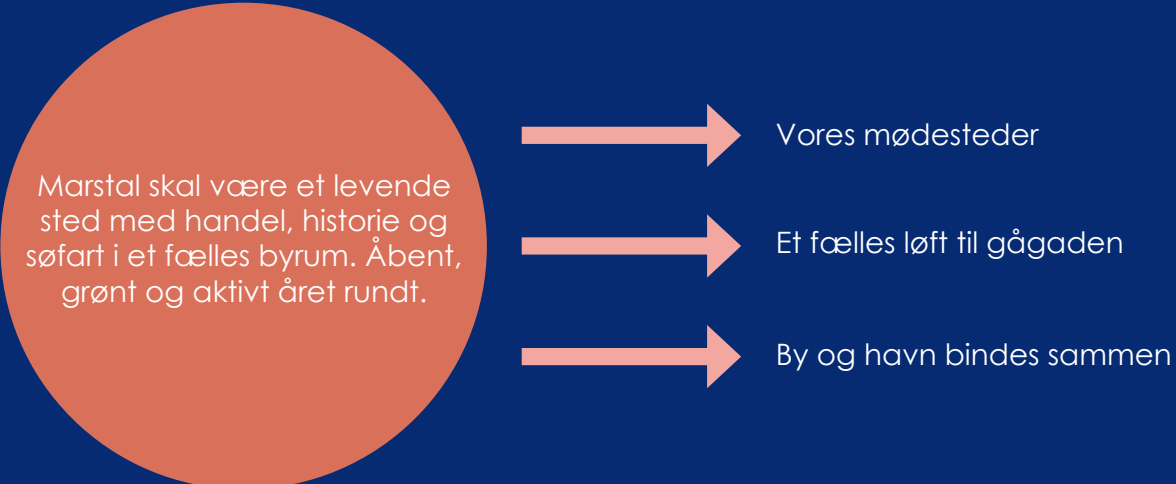
Tre indsatsområder baner vejen

Visionen skal løftes gennem tre prioriterede indsatsområder, som alle har til formål at styrke livet og aktivitet i bymidten.

Vores mødesteder har som formål at binde gågaden bedre sammen. Det skal gøres ved at lave et borgernes hus i sammenhæng med svømmehallen, biblioteket og torvepladsen. Ved at skabe små opholds- og oplevelsesrum i bymidten, ved en forskønnelse af torvepladsen og ved at svømmehallen bliver gjort mere synlig i gadebilledet.

Et fælles løft til gågaden fokuserer på det fysiske aspekt af gågaden. Renovering af facader og belægning, grønne tiltag og forbedrede parkeringsmuligheder.

By og havn bindes sammen ved at nytænke centrale gader der forbinder havnen og byen, så der skabes bevægelse og synergi mellem Marstals to centrummer.

Marstal skal være et levende sted med handel, historie og søfart i et fælles byrum. Åbent, grønt og aktivt året rundt.

Vores mødesteder

Et fælles løft til gågaden

By og havn bindes sammen

1 Vores mødesteder

Det er vigtigt at turde favne, at de strukturelle ændringer af handelsmønstre også rummer muligheder. Ved at løfte et sted, løftes hele området.

I dag har Marstal en velfungerende Super-Brugs i den nordlige ende af gågaden, hvor der i forlængelse heraf også findes en stor parkeringsplads.

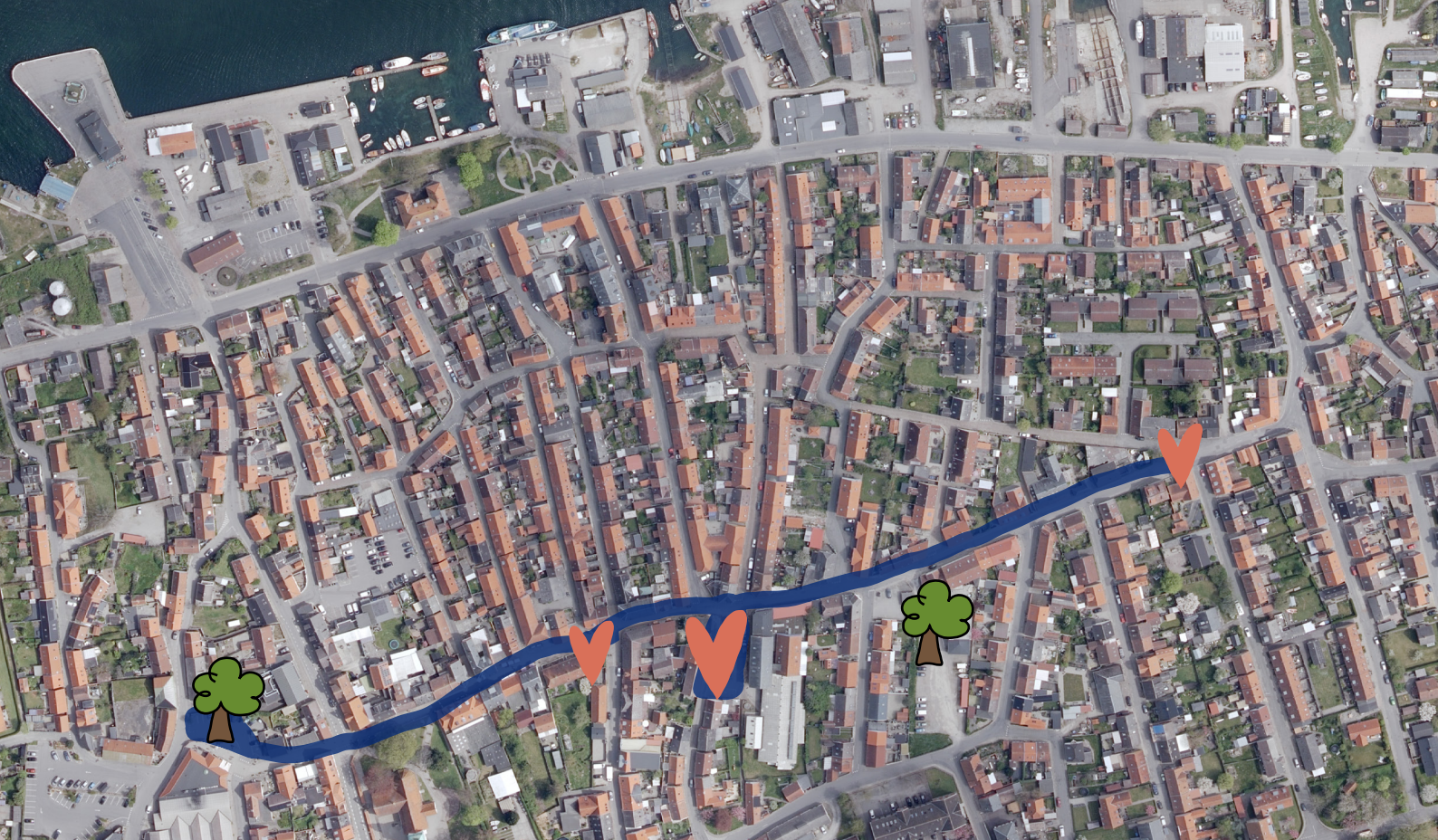

Af den grund skabes det meste gående trafik fra handlende og turister fra denne retning. Det betyder desværre, at den sydlige ende af gågaden har sværere betingelser for at skabe liv og aktivitet. Det har medført, at den sydlige del af Kirkestræde har udfordringer med tomme erhvervslokaler, og pres på at få lov til at omdanne dem til boliger, da de er svære at leje ud. For at sikre liv i bymidten, skal der formentligt tænkes i alternativer såsom hybride erhvervsfunktioner, foreningsliv og kommunale funktioner.

For at få gågaden til at hænge bedre sammen, skal der skabes en bevægelse af trafik fra syd mod nord. Herved skabes de bedste betingelser for liv og aktivitet i centrum. Til gavn for alle, ikke mindst det eksisterende handelsliv. Der skal derfor laves en række indsatser, så det bliver naturligt at søge til den sydlige ende, og starte sin færd herfra.

Mål

Gågaden skal bindes sammen, så der både er liv og aktivitet i den sydlige og nordlige del.

Indsatser

1.1 Forundersøgelse af borgerhus

Torvecentret er i dag et forenings- og aktivitetssted. Stedet er dog utidssvarende og kan med en gennemgående ombygning og reorganisering omdannes til et borgerhus, som kan være et samlingssted i den sydlige del af gågaden. Målet er, at borgerhuset kan samle nogle af de mange aktiviteter, der i dag sker rundt omkring Marstal. Borgerhuset skal skabe et anker, hvorudfra ringe af aktivitet kan sprede sig. Der er også mulighed for, at borgerhuset kan rumme kommunale funktioner og private erhvervsdrivende fx i form af en cafe.

Det er oplagt at tage udgangspunkt i Torvecentret, da bygningen ligger lige ved siden af den fornyelig forskønnede torveplads, og samtidigt er bygningen bygget sammen med Marstal Svømmehal. På grund af sammenbygningen giver det god mening at samtænke svømmehallen og borgerhuset, så aktiviteten det ene sted smitter af på det andet sted. I første omgang sættes der midler af til en forundersøgelse, hvori det skal afdækkes

hvad borgerhuset skal rumme, og hvordan aktiviteterne skal organiseres, herunder mulige eksterne samarbejdspartnere.

1.2 Synliggørelse af svømmehal

Det er unikt at have en kommunal svømmehal centralt placeret i gågaden. Derfor er det oplagt at lave en indsats for at synliggøre svømmehallen bedre i bybilledet. Det vil gøre, at den kan blive brugt mere og derved trække flere mennesker til området. En synliggørelse kan fx ske ved at lave et facade-maleri i stil med den ene tvillingefærge.

1.3 Opholds- og oplevelsesrum

Hvad end ens færd gennem gågaden starter i den nordlige eller sydlige ende, er det vigtigt, at gågaden rummer muligheder for ophold fx bænke og lignende, og "oplevelser", som gør, at man stopper op for en stund.

Disse opholds- og oplevelsesmuligheder

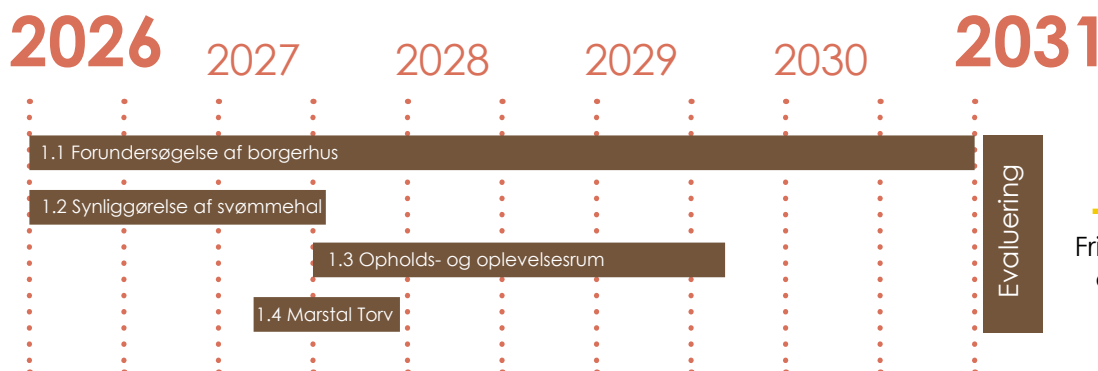
skal have et maritimt præg, der understøtter fortællingen om Marstal som en vigtig søfartsby, og bør skabes i samarbejde med lokalsamfundet.

1.4 Forskønnelse af Marstal Torv

Torvepladsen er blevet omdannet til et grønt opholdssted, og det er vigtigt at fortsætte denne udvikling. Der vil derfor blive arbejdet for at forskønne torvepladsen yderligere fx i form af vandkunst.

Program
godkendt

Frist for brug
af midler

Økonomi og tidshorisonter

Der er budgetteret med 1.675.00 kroner til indsatsområdet "Vores mødesteder".

1.1 Forundersøgelse af borgerhus

500.000 kroner er afsat til en forundersøgelse af hvordan Torvecentret kan omdannes til borgerhus, og spille bedre sammen med svømmehallen og torvepladsen. Forundersøgelsen skal også undersøge muligheden for at samarbejde med eksterne fonde. Der er for nuværende ikke sat økonomi af til selve ombygning af Torvecentret eller svømmehallen.

1.2 Synliggørelse af svømmehal

100.000 kroner er afsat til at gøre svømmehallen synlig i gadebilledet.

1.3 Opholds- og oplevelsesrum

1.000.000 kroner er afsat til at lave opholds- og oplevelsesrum. Her forventes det at der vil være ekstern rådgivning tilknyttet og at der vil blive lavet et samarbejde med lokale foreninger og institutioner.

1.4 Forskønnelse af Marstal Torv

75.000 kroner er afsat til forskønnelse af torvet fx i form af kunst.

2. Et fælles løft til gågaden

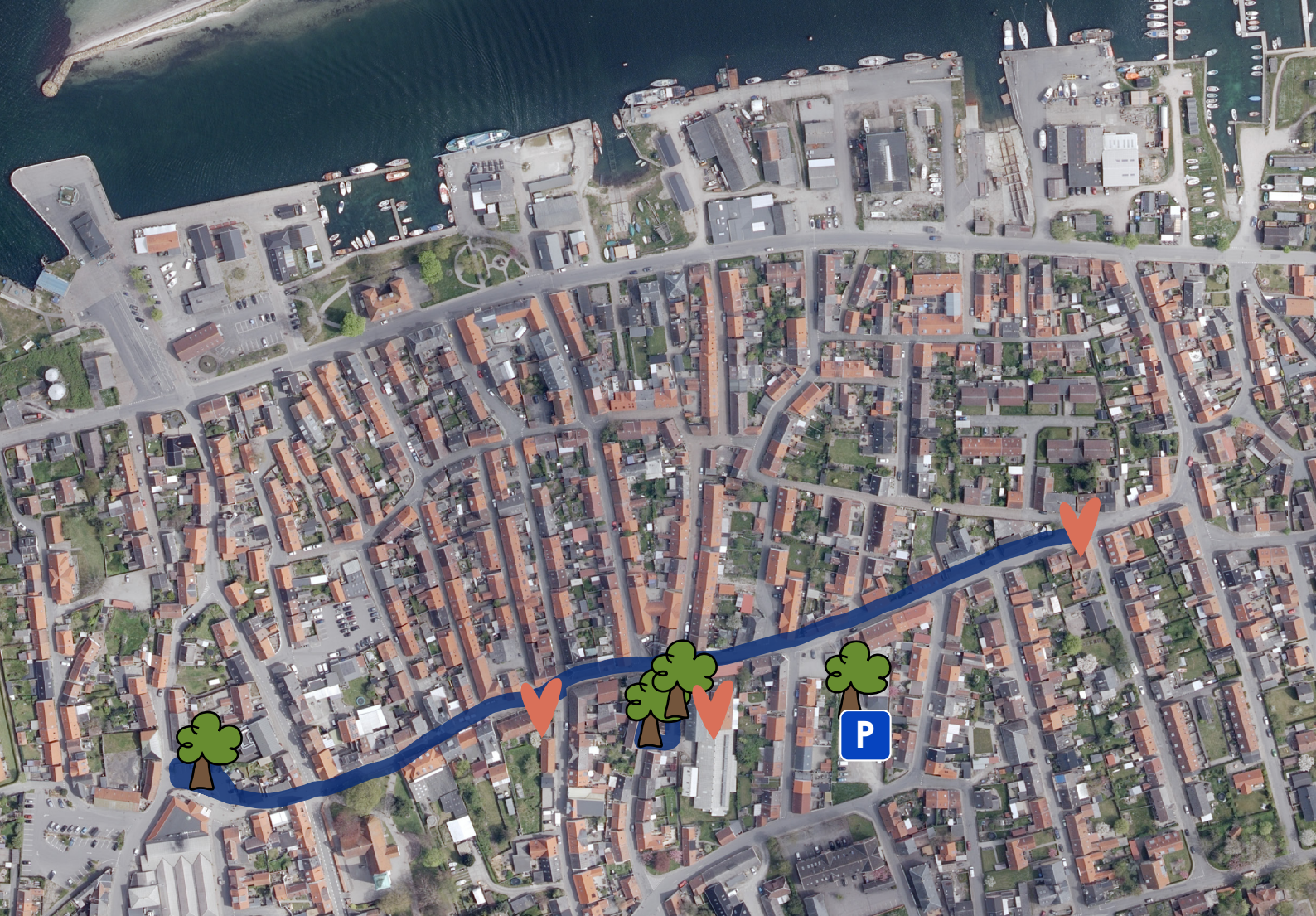
Det er vigtigt, at Marstal fortsætter med at være et sted med liv og aktivitet. Derfor er fokuset i dette indsatsområde at understøtte og udvikle de fysiske rammer i gågaden, og den sydlige del af kirkestræde. Der skal være et tydeligt gennemgående visuelt udtryk i valget af byrumsinventar, så Marstal fremstår som en moderne Skipperby med rødder i de maritime traditioner

Mange af gågadens facader fremstår slidte og giver et indtryk af en lidt træt og opgivende gågade. Stik imod hvad der faktisk foregår. Udfordringen består i, at bygningsejerne ikke nødvendigvis har så stort incitament til at vedligeholde bygningerne, der er udlejede. Når først tilstrækkelig mange facader fremstår slidte, er det nemmere at "gemme" sig i mængden. Gågaden trænger derfor til en kærlig håndsrækning.

Mange gader og snorre er gennem årene blevet belagt med asfalt. Det har været billigt, og praktisk for køretøjer, men er samtidigt med til at ødelægge det samlede indtryk af den velbevarede bymidte. Det er økonomisk dyrt at udskifte asfalt med ny belægning. Derfor vil der blive fokuseret på andre fysiske forbedringer, som kan være med til at tydeliggøre og bevare Marstals historiske bymiljø. Samtidig vil forbedringerne fungere som visuelle pejlemærker, der kan lede folk gennem byen.

Mål

Det historiske Marstal skal træde tydeligere frem gennem en forskønnelse af bymidten.

Indsatser

2.1 Renovering af bygningsfacader

Gågadens bygningsfacader skal renoveres fx ved at lave et renoveringsprogram, så bygningsejere kan søge økonomisk støtte til at renovere for.

2.2 Designguide og byrumsinventar

For at sikre, at der er et gennemgående visuelt udtryk i byrummet, skal der laves en designguide, som kan bruges ved nyanskaffelser og løbende udskiftninger af byrumsinventar.

2.3 Udskiftning af belægning og ny beplantning

Byrummet skal gøres grønnere, så både borgere og besøgende oplever byen som mere levende og åben. Der kan fx plantes træer på steder, hvor der tidligere har været træer.

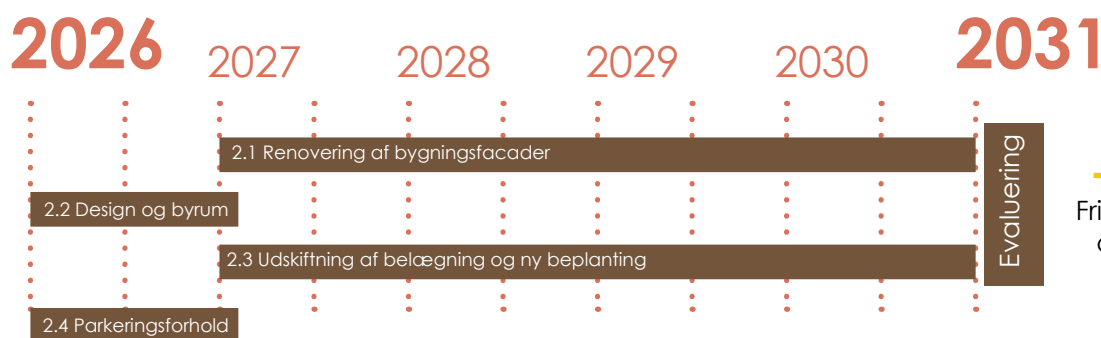
Belægningen på veje og fortove spiller en stor rolle for helhedsindtrykket i bybilledet. Kommunen har før indgået i et samarbejde med lokale, som har fået stillet pigsten til rådighed, så husejere selv kunne udskifte flisebelægningen på "træd til side"-arealet ved deres ejendomme. Et sådant samarbejde ønskes gentaget. Det har stor værdi, både økonomisk og i forhold til det lokale ejerskab og sammenhold det skaber mellem kommunen og borgerne.

2.4 Forbedre parkeringsforhold

Der skal etableres flere og bedre parkeringsmuligheder på grusparkeringen på Vester-gade 26A. Samtidigt skal parkeringsarealet gøres grønnere. Det skal understøtte målsætningen om at skabe bevægelse fra syd mod nord, og samtidig mindske behovet for biltrafik i bymidten, idet gåafstandene gøres mindre.

Program
godkendt

Frist for brug
af midler

Økonomi og tidshorisonter

Der er budgetteret med 2.750.000 kroner til indsatsområdet "Et fælles løft til gågaden".

2.1 Renovering af bygningsfacader

1.250.000 kroner er afsat til at renovere bygningsfacader. Planen er at kommunen støtter renoveringen økonomisk, men at en del af udgiften vil skulle afholdes af bygningsejerne.

2.2 Designguide og byrumsinventar

500.000 kroner er afsat til at udarbejde en designguide og udskifte byrumsinventar.

2.3 Udskiftning af belægning og ny beplantning

750.000 kroner er afsat til udskiftning af belægning på "træd til side"-arealer og beplantning. Det er ønsket, at udskiftningen af belægning sker i samarbejde med borgere, hvorved anlægsudgiften reduceres.

2.4 Forbedre parkeringsforhold

250.000 kroner er afsat til at forbedre parkeringsforhold.

3. By og havn bindes sammen

Mange af Marstals gæster kommer sejlede til byen, og starter deres færd fra havnen. Havnen – sammen med den historiske bymidte – udgør Marstals største kvaliteter. Der skal skabes forbindelse mellem byen og havnen, så liv og aktivitet kan bevæge sig mellem de to steder.

I dag fremstår disse to stærke elementer i høj grad adskilte, både fysisk og oplevelsesmæssigt. Som besøgende kan det være vanskeligt at orientere sig fra havn til bymidte – og omvendt. Marstals særlige charme og identitet bygger på den historiske bykerne og den velbevarede havn.

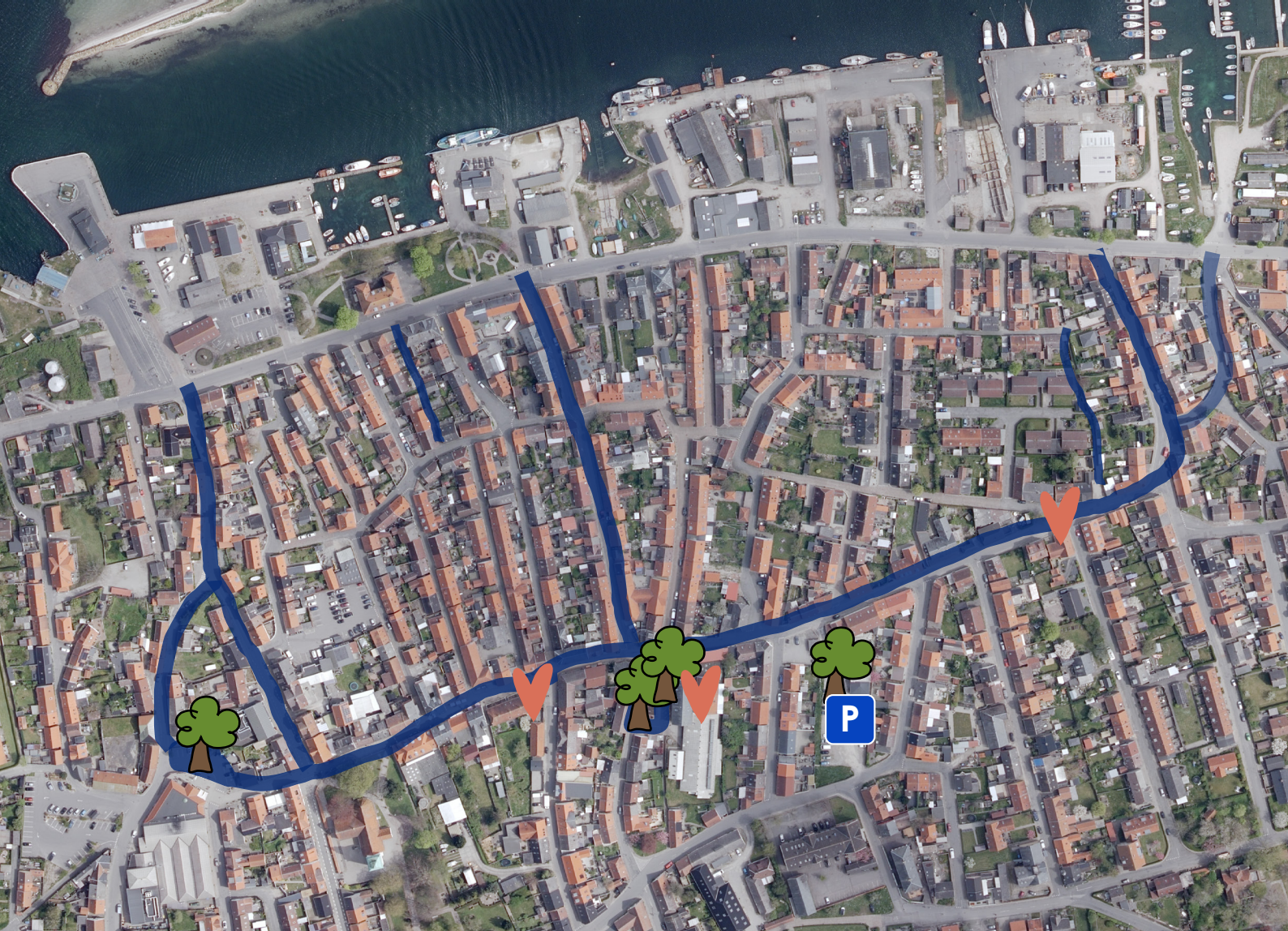
For at skabe synergi mellem by og havn bør udvalgte gader og snorre nytænkes, så de kan virke som naturlige ledelinjer til og fra by og havn.

Nytænkningen af gaderne og snorre kan ske ved beplantning, ny belægning, skiltning og storytelling, så borgere og besøgende inviteres fra havnens liv op til aktivitet, oplevelser og handel i bymidten. Gaderne skal være vigtige årer som pumper liv rundt mellem bymidten og havnen.

At skabe mere sammenhæng mellem by og havn handler ikke kun om mobilitet, men om at byen og havnen ikke opleves som adskilte enheder, men som to sider af samme fortælling.

Mål

Der skal skabes forbindelse mellem byen og havnen, så liv og aktivitet kan bevæge sig mellem de to steder.

Indsatser

3.1 Wayfinding i Prinsensgade

Der er især én gade, Prinsensgade, som er oplagt at gøre til en tydelig, levende ledelinje mellem havn og bymidte. I hver sin ende af gaden ligger Marstal Søfartsmuseum og Marstal Bibliotek. To institutioner som hvert år har mange besøgende, og som kan lede folk til og fra havnen og bymidten. Desuden slutter Prinsensgade oppe ved Marstal Torv, og indsatsen vil derfor spille positivt sammen med indsatserne omkring borgerhuset og svømmehallen.

Hvordan Prinsensgade skal gøres til en ledelinje, skal undersøges nærmere, men det er oplagt at inddrage Søfartsmuseets maritime fortælling og bibliotekets kulturelle fortælling i en overordnet gadefortælling. Der kan ske en beplantning og fredeliggørelse af gaden,

så den i højere grad indbyder til, at gående bevæger sig af denne vej.

Det er nødvendigt at prioritere Prinsensgade på bekostning af andre steder. Skulle det i fremtiden blive økonomisk muligt, er det oplagt at bruge erfaringerne fra Prinsensgade til at lave en tilsvarende indsats på Møllergade/Snaregade. Det vil gøre, at besøgende fra Eriks Hale og lystbådehavnen mere naturligt bliver ledt op til bymidte.

3.2 Fremkommelighed i Snorrene

I nogle af Marstals mange snorre er der udfordringer med, at skraldespande og bevoksning spærre for færdsel. Det gør det utydeligt, om man har lov til at færdes. Der skal derfor skabes en dialog med ejendommejerere, og laves tiltag, der modarbejder dette.

3.3 Fortælleruter mv.

For at skabe oplevelser og mulighed for at lære byen bedre at kende, skal der skabes tematiske ruter rundt i byen. Opsatte skilte kan eventuelt anvendes til at anviser vej rundt. Ruterne og skiltningen skal både være fysiske i form af kort, og digitale fx via QR-koder. De skal guide og hjælpe besøgende rundt i byen til spændende steder, historier og butikker.

Program
godkendt

2026

2027

2028

2029

2030

2031

3.1 Wayfinding i Prinsensgade

3.2 Snorrene

3.3 Fortælleruter mv.

Evaluering

Frist for brug
af midler

Økonomi og tidshorisonter

Der er budgetteret med 700.000 kroner til indsatsområdet "By og havn bindes sammen"

3.1 Wayfinding i Prinsensgade

350.000 kroner er afsat til at skabe wayfinding i Prinsensgade og fx lave en visuel fortælling i gaden i relation med Søfartsmuseet og biblioteket.

3.2 Fremkommelighed i Snorrene

100.000 kroner er afsat til dialog og tiltag i forhold til Marstals snorre.

3.3 Fortælleruter mv.

250.000 kroner afsat til at etablere fortælleruter fx ved brug af QR-koder i bymiljøet.

Budget og handleplan

Områdefornyelsen kan strække sig over en 5-årig periode, begyndende fra kommunalbestyrelsens vedtagelse af byfornyelsesprogrammet. Det betyder, at de afsatte midler senest skal være omsat til konkret handling i 2031.

Nedenfor er skitseret en overordnet tidsplan og budget for områdefornyelsens delelementer. Planen er ikke bindende, men er et foreløbigt bedste bud på forløbet for de enkelte indsatser.

Midlerne er fordelt på tre indsatsområder:

Vores mødesteder	1.675.000 kr.
- Forundersøgelse af borgerhus	500.000 kr.
- Synliggørelse af svømmehal	100.000 kr.
- Opholds- og oplevelsesrum	1.000.000 kr.
- Forskønnelse af Marstal Torv	75.000 kr.

Et fælles løft til gågaden	2.750.000 kr.
- Renovering af bygningsfacader	1.250.000 kr.
- Designguide og byrumsinventar	500.000 kr.
- Udskiftning af belægning og ny beplantning	750.000 kr.
- Forbedre parkeringsforhold	250.000 kr.

By og havn bindes sammen	700.000 kr.
- Wayfinding i Prinsensgade	350.000 kr.
- Fremkommelighed i Snorrene	100.000 kr.
- Fortælleruter mv.	250.000 kr.

Samlet beløb til byfornyelsesprogrammet	5.125.000 kr.
--	----------------------

Fordelingen af midlerne til de enkelte indsatser er ikke bindende, hvis der viser sig at være behov for en anden fordeling, som er mere gunstig for områdefornyelsen som helhed.

Fonde og puljer

Det er målet at rejse yderligere finansiering gennem fonde. Dette gøres for at kunne højne kvaliteten af projekterne. Fundraising forventes at blive særligt rettet mod indsatsområdet "Vores mødesteder" og omdannelsen af Torvecentret til et borgerhus.

Der vil også blive inddragelse og samarbejde med borgergrupper, foreninger og institutioner på Ærø, hvor dette kan skabe synergi.

Levedygtige indsatser

Områdefornyelsesmidlerne kan ikke anvendes til drift, og der er som udgangspunkt ikke afsat kommunale midler til at dække afledt drift. Det er derfor vigtigt at sikre, at de gennemførte indsatser også er levedygtige på lang sigt.

Borgerhus

På nuværende tidspunkt er det uafklaret, men forud for selve realiseringen af projektet er det vigtigt at have taget stilling til organiseringen af stedet. Der skal også ske en afklaring af ind-

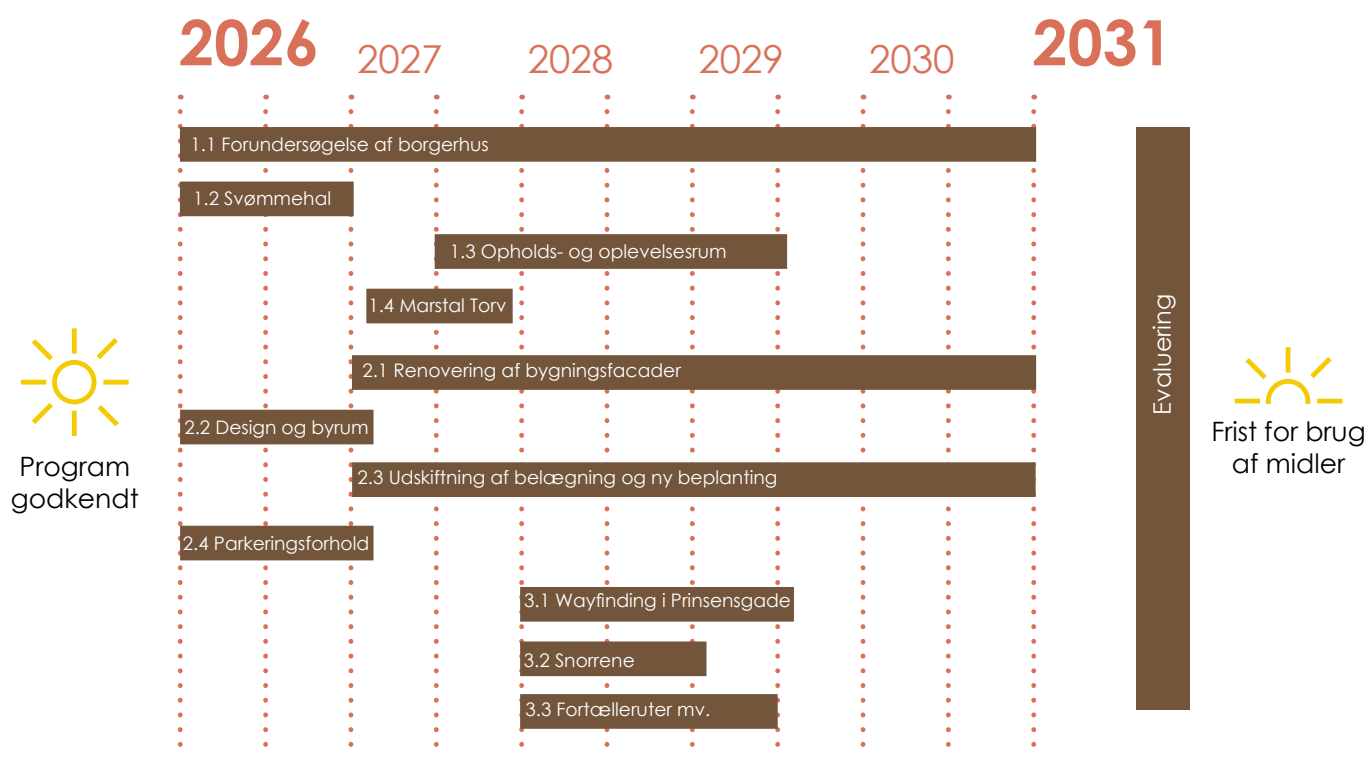

hold, anlægs- og driftsøkonomi, samt kommunens, erhvervsdrivendes og eventuelt frivilliges rolle.

Bygningsfacader

Det er vigtigt at sikre, at ejerne af de renoverede bygningsfacader i gågaden føler sig forpligtede til at sikre, at facaderne bliver vedligeholdt. Det fysiske kvalitetsløft af bybilledet skal holde mange år frem i tiden.

Hvad angår belægning, opholdsrum og beplantning af gågaden, gader og snorre forventes det at driften i fremtiden vil blive varetaget af Park & Vej. Det er på nuværende tidspunkt uvist hvordan udgiften skal finansieres.

Alt det løse...

Undervejs i processen med udarbejdelsen af byfornyelsesprogrammet er der kommet en række inputs og ideer som ikke har fundet plads, men som stadigvæk er værd at have med i det fremtidige arbejde med at udvikle Marstal.

Sikre legepladser

Der er udtrykt ønske om at få sikret de legepladser som ligger på havnearealet, og derfor naturligt har havet tægt på. Især i vinterperioden er der bekymring for, at børn kan falde i det kolde vand.

Sammenspil med resten af Ærø

Der er mange faktorer, som ligger udenfor byfornyelsesprogrammets ramme, men som har indvirkning på succes af de indsatser, der bliver iværksat. Hvor mange indbyggere har Ærø i fremtiden? Hvordan klarer øens uddannelsesinstitutioner sig fremover, også set i konkurrence med resten af Danmark. Hvordan kommer erhvervs- og turismebranchen til at udvikle sig?

Trafikken

I bestræbelserne på at skabe et bedre flow i gågaden, er der blevet arbejdet med at forbedre muligheder for parkering ved gågadens sydlige ende. Det er dog kun et lille udsnit af Marstals trafikmønster der er berørt her. Det vil være relevant at se trafikken i en bredere sammenhæng, og planlægge hvordan den fremtidige udvikling af trafikken, herunder den sejlede, bør udvikle sig.

Projekt Levende og bæredygtige byer

Marstal har på særlige vilkår fået lov til at deltage i projektet, der styres af Erhvervs- og erhvervsdrivende, og støtte et udfordret handelsliv der oplever butikslukning og faldende omsætning i de fysiske butikker. Projektet er uafhængigt af indsatserne i dette byfornyelsesprogram, men kører sideløbende i sit eget spor.

Lokalplan 8-2A

Det er vigtigt at have opmærksomhed på at en stor del af Marstal bymidte er underlagt den bevarende lokalplan 8-2A. Det bør derfor være sådan at de ændringer og forbedringer i bymiljøet der gøres, bør være i overensstemmelse med lokalplanen.

ÆRØ
KOMMUNE